

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

La tapadora del futbol

GETTY

El 1978, Argentina va acollir el Mundial de futbol. Maradona tenia 17 anys i encara no jugava. La competició, que va guanyar el país amfitrió, va servir per tancar la brutalitat i les misèries d'una dictadura que va imposar el terrorisme d'estat. Però molts argentins, i el món sencer, van fer veure que no ho veien. Un any abans de l'inici de la competició, les Madres de Mayo havien començat a reunir-se a la Plaza de Mayo de Buenos Aires per denunciar la desaparició dels seus fills a causa de la repressió del règim militar de Videla. Es calcula que van desaparèixer –o sigui, van ser assassinades– 30.000 persones.

Aquest és el marc on desemboca la novel·la *Estimada Mirta* (Amster-

dam), de la mallorquina Maria Escalas, un llibre que va de menys a més, que creix en densitat, intensitat i dramatisme a mesura que avança. A la postguerra franquista, una família mallorquina decideix enviar un fill a fer les Amèriques i després el segueixen la resta. A la terra promesa argentina progressen. Però mentre uns fan diners en connivència amb el règim, altres són víctimes del terror. Passen de l'Espanya de Franco a l'Argentina de Videla, amb Perón i Evita pel mig. Hi ha un moment que un dels familiars, sense deixar de somriure davant de la por, cita el general Ibérico Saint-Jean. No és cap llicència literària, ho va dir en un discurs el maig del 1977: "Primer matarem tots els subversius, des-

prés els seus col·laboradors, després els simpatitzants, després aquells que queden indiferents, i finalment matarem tots els tímids!" Hi ha gent que ignora per què hi ha tants argentins entre nosaltres. Molts van arribar fugint de Videla.

En el fons, sempre pensem que les coses dolentes els passaran als altres. Fins que ens passen a nosaltres. Aquest podria ser el leitmotiv de la novel·la... i de la vida (i ara mateix de com alguns veuen el virus del covid). Quantes vegades, per comoditat, preferim ignorar les evidències? Preferim l'espectacle (del futbol o del que sigui) abans que enfrontar-nos a la realitat. Això, de manera extrema, va passar a l'Argentina i ha passat tantes vegades arreu, col·lectivament o individualment, davant grans o petites injustícies o situacions dramàtiques: jo ja me'n surto, el meu mal no vol soroll.

I després hi ha l'alternativa digna, que el protagonista del llibre només descobreix al final, de gran, enmig dels remordiments: "A vegades lluitam, encara que sapiguem que no hi ha res a fer, perquè no volem deixar de bracejar contra l'inevitable. Podem tolerar perdre, però no podem consentir no haver fet tot el que podíem, fins i tot quan ja veiem que ho teníem tot perdut. Ho he vist en política, ho he vist en malalts que, tot i saber que la fi és a prop, continuen lluitant per cada alè d'aire, com naufragats que tot i sabent que la mar els engolirà, continuen nedant contracorrent amb força..."

És el mite de Sísif, que un cop i un altre torna a fer pujar la pedra pendent amunt. Víctor Alba, pseudònim de Pere Pagès, un català exiliat que també havia fet les Amèriques (en el seu cas a Mèxic i els EUA), va titular les seves memòries *Sísif i el seu temps*. Com a escriptor, periodista i activista, Víctor Alba va ser un home polític. L'exili econòmic que narra Maria Escalas no pot evitar la política. Perquè, com deia Joan Fuster, "tota política que no fem nosaltres serà feta contra nosaltres". O, si voleu, si tu no tries (o si tu tries passar de tot), trien per tu. ♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Quan s'esborren les paraules
RAFAEL NADAL / Columna
336 pàgines i 21 € 1/6

[2] Mai
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
800 pàgines i 24,90 € 2/8

[3] Nosaltres, després
SÍLVIA SOLER
Univers
208 pàgines i 20 € 3/19

[4] Junil a les terres dels bàrbars
JOAN-LLUÍS LLUÍS / Club Editor
288 pàgines i 19,95 € 5/17

[5] El país de l'altra riba
MAITE SALORD
Proa
304 pàgines i 20 € 4/7

NO-FICCIÓ

[1] L'imperi del dolor
PATRICK RADDEN KEEFE
Edicions del Periscopi
600 pàgines i 23,90 € 3/17

[2] Rússia, l'escenari més gran del món
MANEL ALÍAS / Ara Llibres
464 pàgines i 21,90 € 1/11

[3] Estava preparat per a tot menys per a tu
ALBERT ESPINOSA Rosa dels Vents
184 pàgines i 18 € 2/13

[4] Salvem els mots
JORDI BADIA
Rosa dels Vents
244 pàgines i 18,90 € 6/19

[5] Aprenentatges i una proposta
JORDI CUIXART / Ara Llibres
260 pàgines i 21,50 € 4/9

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Nunca
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
840 pàgines i 23,65 € 1/7

[2] La bestia
CARMEN MOLA
Planeta
544 pàgines i 22,90 € 2/8

[3] Últimos días en Berlín
PALOMA SÁNCHEZ-GARNICA
Alfaguara
400 pàgines i 20,80 € 3/8

[4] La cuenta atrás para el verano
LA VECINA RUBIA / Cupula
416 pàgines i 17 € 6/13

[4] El italiano
ARTURO PÉREZ REVERTE
Alfaguara
400 pàgines i 21,90 € 4/15

NO-FICCIÓ

[1] Por si las voces vuelven
ÁNGEL MARTÍN / Planeta
256 pàgines i 17 € 2/7

[2] La cocina de tu vida
KARLOS ARGÜIÑANO
Planeta
704 pàgines i 24,95 € 1/8

[3] Encuentra tu persona vitamina
MARIAN ROJAS ESTAPÉ / Espasa
328 pàgines i 19,90 € 5/19

[4] El jefe de los espías
J. FERNÁNDEZ-MIRANDA I JAVIER CHICOTE / Roca
456 pàgines i 20,90 € -/11

[5] Cuaderno de invierno
COMITÈ BLACKIE
Blackie Books
96 pàgines i 12,90 € 3/6

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Pistes falses sobre el mode verbal de les concessives

Són concessives les oracions en què la subordinada expressa una dificultat malgrat la qual l'acció de la principal és realitzable: (1) "Encara que plovia, vam sortir", (2) "Encara que plovi, sortirem". També seria bo: (3) "Tot i que plovia, vam sortir", (4) "Tot i que plovi, sortirem". Dos dels nexes concessius més usuals són les locucions conjuntives *encara que* i *tot i que*. Darrere aquests dos nexes, utilitzem mode indicatiu si la dificultat té caràcter factual, com a (1) i (3): *pluvia*, la pluja és un fet; i mode subjuntiu quan pot ser no factual, com a (2) i (4): *plovi*, la pluja pot ser només una hipòtesi. Si bé és cert que a molts parlants "Tot i que plovia..." i "Encara que plovi..." ens sona millor que "Encara que plovia..." i "Tot i que plovi...", i que *tot i que* és més habitual amb indicatiu

i encara que amb subjuntiu, la normativa actual deixa clar (GIEC, pàg. 1155-1157) que les dues locucions són possibles amb els dos modes.

Doncs bé, dos referents de l'assessorament lingüístic, l'excel·lent corrector en línia LanguageTools i el portal Optimot, contradiuen la GIEC. Quan escrius "Tot i que sigui...", el LanguageTool ho subratlla i diu que has comès "un error de sintaxi" i que "la locució *tot i que* s'usa amb verbs en indicatiu"; i proposa *encara que*. Però resulta que aquest "Tot i que

sigui..." és un exemple de la GIEC i, per tant, indiscutiblement correcte.

La dissidència normativa de la fitxa 6906/4 de l'Optimot (actualitzada el 2-7-2018) és més greu. Assegura que mentre que la conjunció condicional *si* pot anar seguida de verbs tant en indicatiu com en subjuntiu, "les conjuncions concessives només van seguides d'un temps en subjuntiu". Per a la 6906/4, doncs, "Encara que plou, hem de sortir" –un altre exemple de la GIEC– seria incorrecte. Però a la 6889/2 hi trobem la frase "Encara que aquest ús no surt recollit en el diccionari, també s'accepta". L'error de la 6906/4 és que afirma de totes les concessives el que només és cert de les concessives no factuales. Obvia, doncs, que hi ha concessives factuales en què *encara que* i *tot i que* poden anar seguides de verbs en indicatiu. ♦

TANT 'ENCARA QUE' COM 'TOT I QUE' PODEN INTRODUIR ORACIONS EN MODE INDICATIU I EN MODE SUBJUNTIU